

“XAMSA”. XAMSACHILIK TARIXI”

Tuzuvchi- Bozorova G.N.

“Haytat-ul-abror” dostoni

*“Yaxshi kishilarning
hayratlanishi”*

63 bob, 3988 bayt

*Falsafiy, axloqiy-
ta’limiy doston*

*Sari’ bahrida
yozilgan*

NIZOMIY “PANJ GANJ” I.

○ 1141 – 1209

- 1. “Mahzan ul – asror “ 1173 – 1180
- 2. “Xusrav va Shirin “ 1181
- 3. “Layli va Majnun “ 1188
- 4. “Haft paykar “ 1196
- 5. “Iskandarnoma “ :
- “Sharafnoma”, 1190
- “Iqbolnoma “ 2001

XUSRAV DEHLAVIY.

(1253-1325)

- “*XAMSA* “ *1299 – 1302*
- 1.“*Matla ul anvor* “
- 2.“*Shirin va Xusrav* “
- 3.“*Majnun va Layli* “
- 4.“*Hasht bihisht* “
- 5.“*Oyintai Iskandar* “

JOMIY. (1414 – 1492)

○ ***“HAFT AVRANG”*** (1480-1487)

- 1. “ Silsilat uz-zahob” (oltin zanjir) 1472
- 2. “ Salomon va Absol” 1479-1480
- 3. “ Tuhfat ul ahror” 1481-1482
- 4. “ Sabhat ul abror”(Poklar tasbehi) 1482-1483
- 5. “ Yusuf va Zulayho” 1483
- 6. “ Layli va Majnun” 1484
- 7. “ Xiradnomai Iskandariy” 1485.

HOJU KIRMONIY.

“Xamsai Xoju “

- 1.“ Humoy va Humoyun “**
- 2.“ Bulu Navro'z “ (Nizomiy “ Xusrav va Shirin “)**
- 3.“ Ravzan ul anvor “ (Nizomiy “Maxzan ul asror”)**
- 4.“ Kamolnoma “ (Sa'diy “Bo'ston”)**
- 5.” Gavharnoma”**

“XAMSA” *dostonlari.*

- 1. “ Hayrat ul – abror” 3988 bayt.
- 2. “ Farhod va Shirin” 5782 bayt.
- 3. “ Layli va Majnun” 3622 bayt.
- 4. “ Sab’ai sayyor “ 5008 bayt
- 5. “ Saddi Iskandariy” 7215 bayt.

- “XAMSA”- 25615 BAYT.

“HAYRAT UL – ABROR” NING TUZILISHI.

- I. Muqaddima:
- 1-21 boblar: a) Hamd,
munojot.(4ta)na't(5ta)
- b) Ustozlar madhi:
Nizomiy Ganjaviy, Xusrav Dehlaviy,
Abdurahmon Jomiy haqida.
- c) So'z ta'rifida.
- d) Husayn Boyqaro
haqida.
- e) Ko'ngul ta'rifida.
- v) Hayratlar (3 ta)
- g) Hoja Bahovuddin
Naqishband va Xoja Ubaydulloh
madhi.

II. MAQOLATLAR VA HIKOYATLAR. 22 – 61- BOBLAR.

1. AVVALGI BIRINCHI MAQOLAT: IYMON SHAHRIDA.

ILOVA: SULTON UL – ORIFIN (BOYAZID) VA MURID
HIKOYATI.

2. IKKINCHI MAQOLAT: ISLOM BOBIDA...

ILOVA: ILOVA: IBROHIM ADHAM VA ROBIA ADVIYA
HAQIDA HIKOYAT.

3. UCHINCHI MAQOLAT: SALOTIN BOBIDA.

ILOVA: SHOHI G'OZIY HAQIDA HIKOYAT.

4. TO'RTINCHI MAQOLAT: RIYOYI HIRQAPO'SHLAR SULUKIDA.

ILOVA: XOJA ABDULLOHI ANSORIY HAQIDAGI HIKOYAT

5. BESHINCHI MAQOLAT: KARAM VASFIDA...

ILOVA: HOTAMI TOYI HIKOYATI

6. OLTINCHI MAQOLAT. ADAB DA'BIZAKIM.

ILOVA: NO'SHIRAVONNING HAYOSI HIKOYATI.

7. YETTINCHI MAQOLAT. QANOAT BOBIDA

ILOVA: QONI JUVONMARD ILA TOMI
JAHONGARD HIKOYATI.

8. SAKKIZINCHI MAQOLAT. VAFO BOBIDA.

ILOVA: IKKI VAFOLIY YOR HIKOYATI.

9. TO'QQIZINCHI MAQOLAT: ISHQ O'TI
TARIFIDAKIM.

ILOVA: SHAYXI IROQIY HAQIDAGI HIKOYAT.

10. O'NINCHI MAQOLAT: ROSTLIK TA'RIFIDA.

ILOVA: DURROJNING YOLG'ONI HAQIDAGI
HIKOYAT.

11. O'N BIRINCHI MAQOLAT: ILM SEHRI...

ILOVA: IMOM FAXR ROZIY BILAN SULTON MUHAMMAD XORAZMSHOH HIKOYATI.

12. O'N IKKINCHI MAQOLAT. QALAM TA'RIFIDA.

ILOVA: YOQUTNING HUSNIXATI HAQIDAGI HIKOYATI.

13. O'N UCHINCHI MAQOLAT: NAF KELTIRUVCHILAR.

ILOVA: AYUBI XALAF VA O'G'RI HIKOYATI.

14. O'N TO'RTINCHI MAQOLAT: AFLOK HAY'ATI SHIKOYATIDA...

ILOVA: ISKANDAR VA QO'LI BILAN BOG'LIQ HIKOYAT.

15. O'N BESHINCHI MAQOLAT: JAHL MAYI HAQIDA...

ILOVA: BANI ISROILI RIND HAQIDAGI HIKOYAT.

16. O'N OLTINCHI MAQOLAT: XUDNAMO MUXANNASVASHLAR...

ILOVA: ABDULLOH MUBORAK HAQIDAGI HIKOYAT.

17. O'N YETTINCHI MAQOLAT: BAHOR YIGITLIGI...

ILOVA: IMOM ZAYNUL – OBIDIN VA FARZANDI HAQIDAGI
HIKOYAT.

18. O'N SAKKIZINCHI MAQOLAT: FALAK G'AMXONASIDAKIM

ILOVA: CHIN GO'ZALI HAQIDAGI HIKOYAT.

19. O'N TO'QQIZINCHI MAQOLAT: XUROSON KISHVARI
BAYONIDA...

ILOVA: BAHROM HAQIDAGI HIKOYAT.

20. YIGIRMANCHI MAQOLAT: UL MAQSUD ADOSIDA...

ILOVA: XOJA MUHAMMAD PORSO VA O'G'LI XOJA ABU NASR
HAQIDAGI HIKOYAT.

III. *XULOSA*: 62-63- BOBLAR.

1. 62- BOB. BU FAQR KULBASI...

2. 63- BOB. QUL HIKOYATI...

“ HAYRAT UL – ABROR “

HIKOYATLARI.

- *HAR KISHI OSIYU GUNAHKORROQ,*
- *AFV ILA RAHMATQA SAZOVORROQ.*

○ H. A. 31 – bet.

- *KIMKI JAHON AHLIDA INSON ERUR,*
BALKI NISHONI ANGA IMON ERUR.

○ H. A. 100 – bet.

- BIRI ANING NE'MATIGA SHUKR ERUR*
- *KIMSAKI, SHUKR AYLASA KO'PRAK BERUR.*

○ H. A. 123 – bet.

TIL BORI UL DEBKI, DEMAK XO'B EMAS,
KO'Z KO'RUBON ONIKI, MATLUB EMAS.

H. A. 126 – BET.

ONI DOG'I DEMA SAXIYKIM, KISHI
TO TILAMAS BERMAK EMASDUR ISHI.

H. A. 148 – BET.

ELGA SHARAF BO'LMADI GADOLAR ISHI
LEK SHARAF KELDI HAYOVU ADAB.

H. A. 155 – BET.

*CHUNKI TAMA BO'LDI GADOLAR ISHI,
BALKI GADODUR TAMA ETGAN KISHI.*

H. A. 165 - BET.

*ULKI SHIOR AYLADI YOLG'ON DEMAK,
BO'LMAS ANI ERUR MUSULMON DEMAK.*

H. A. 208 – BET.

*YAXSHILIK AR AYLAMASANG ISH CHOG'I,
AYLAMAGIL BORI YOMONLIQ DOG'I.*

H. A. 299 – BET.

